

pred sv. Mihelom, drugi pa po gorkejših deželah, n. pr. primorskih, ne podvizajo se z jesensko setvijo, in zadovoljni so, da posejejo pšenico vsaj do sv. Lukeža. Nasprotno ga sejejo zgodaj spomladi in sade na pr. po Goriškem že konec februarja krompir, in je že zelen, ko pričenjajo kmetovalci spomladanjsko setev po mrzlejših krajih.

Čas setve se ravna tudi po vremenu vsakega leta. Nikdar ne smemo sejati ob mokrom, ker od take setve ne smemo pričakovati bogate žetve. Slabo deževno vreme opravičuje nekoliko prepozno setev.

Enoletne rastline, ki potrebujejo mnogo časa, da dozore, morejo se sejati kolikor mogoče zgodaj. Zato naj služi sledeče pravilo: Rastline, ki morejo prenašati vse neugodne vplive zraka in vremena, smejo se poprej sejati od onih, ki hote gorke zemlje in ugodnega vremena. Séjati je le ob tistem vremenu, posebno če je nekoliko južno, ker tako vlažno vreme pospešuje, da seme prej kali, presuho vreme pa ga zatira.

Črtica o kmetovalčevem izobraževanju.

III.

Človeško življenje delimo v tri dobe:

- 1.) v dobo rasti (mladost),
- 2.) v dobo dela in
- 3.) v dobo počitka (starost).

Dasi se mora človek vse svoje življenje učiti, ako noče zaostajati za časom, vendar je prva doba (delimo jo v tri oddelke) prav posebno za to prikladna in tudi za to določena. Seveda nista prvi čas (do 6. ali 7. leta) niti telo niti duh toliko čvrsta, da bi mogla zmagovati kak napor — telesen ali duševen. Z vzgojo pa se mora pričeti takoj. Vedno je treba gledati na končni namen, da se vzgoji rod krepek, nraven in zveden v svojem stanu. Na telesno rast vpliva posebno primerna hrana in obleka, zdravo stanovanje, čiščenje telesa itd., a na nravni razvoj družinsko življenje sploh. Kadar sta duh in telo zadosti čvrsta, pričeti je s šolskim poukom, kateri naj se uredi po razvitku uma, ali, kakor pravimo, starosti primerno. To je drugi oddelek prve dobe. Otrok zapustivši ljudsko šolo (s 14 leti), krepak je tudi telesno že toliko, da se lahko privaja različnemu delu. V tem (tretjem) oddelku prve dobe je kmetovalcu dolžnost, da se popolnoma priuči svojemu delu, oziroma, da si popolni tudi strokovno znanje. Dorastel, vešč delu in strokovno izobražen, prestopi v drugo dobo, v kateri ga čaka mnogo truda in skrbi. Čim bolje se je pripravil, tem bolje izhaja. A kako naj se pripravlja za delo?

Zidarski mojster, ki hoče postaviti trdno in trpežno stavbo, poiskati mora primerne prostora, pripraviti za zidanje dobrih snovi, postaviti močen temelj, sezidati nanj trdno zidovje in vse skupaj pokriti z dobro streho. Ako ni te ali one reči, stavba ne bode po volji svojemu stavitelju. Stavbe brez temelja si pač ni lahko misliti, slabo zidovje podere se prej ali slej samo od sebe, in

še tako trdno poslopje razvaliti se mora sčasoma, ako nima strehe ter ne more kljubovati vremenskim vplivom.

S stavbo primerjamo lahko vsako družbo, naj ji pravimo tako ali tako, pa tudi vsakega posameznega človeka; ž njeno izpeljavo pa dovršenost v sestavi in delovanji družeb, oziroma človeško izobraženje. Tudi tukaj naj se postavi trdna podloga, naj se uspešno nadaljuje in pametno zvrši. Po pravici gledajo dandanes v obče najbolj na začetek, na temelj daljnemu izobraževanju. Ako je začetek dober smemo nadejati se srečnega konca, ako pa takoj začetek ni kaj prida, kakšen more biti konec?

Temelj človeškemu znanju polaga ljudska šola, ta tolikokrat imenovana in obravnavana imenitna naprava človeške družbe. Ta hoče imeti takšno, on zopet drugačno. Da pa bodi poduk šolski tako urejen, da daje ljudem nekaj splošnega znanja, splošne omike, katero naj druge šole po potrebi popolnjujejo, — v tem se zlagajo vsi. — Ako pa reč natančneje opazujemo, ako vprašamo, kaj je namen šolski mladini, spoznali bomo, da bode prihodnost te mladine tako različna, da bi morda vendar le ne bilo prenapačno, ako bi gledali v gotovih razmerah v ljudski šoli tudi na strokovno izobraževanje. Res je, da so za više stanove srednje in velike šole, za trgovce trgovske, za obrtnike obrtne šole, po katerih se vsak o v svoji stroki lahko izobrazi. Tudi kmetovalci imajo svoje kmetijske šole, toda — da ostane pri kmetijskem stanu — koliko kmetovalcev pa je, da bi se šolali po kmetijskih šolah? Res se naše ljudstvo vse premalo zanima za nje, vendar pa tudi v najugodnejšem slučaju je še jako mnogo ljudstva, katero gotovo ne pojde v kmetijske šole, pa jim tudi treba ne bode. Semkaj spada ves delavski stan in pastisti, kateri imajo le po malo zemlje. Ne moremo pa reči, da bi tem ljudem strokovnega izobraženja ne bilo treba. Ravno nasprotno. Prav potrebno jim je (kar že iz prejšnje razprave veme), a ne toliko, kolikor imovitejšim kmetovalcem. Zato je pa jedinemu izobraževališču, katero jim je dostopno, ljudski šoli, namreč dolžnost, podati jim tudi potrebnega strokovnega pouka. Nekoliko čitanja, pisanja in računjenja danes ne zadostuje več! Ako jim ljudska šola ne bode dala potrebnega pojasnila, kje naj ga dobodo? — Šicer je pa trdna strokovna podloga prav zelo potrebna tudi onim, ki nameravajo iti v kmetijske šole in jih hočejo dovršiti z dobrim uspehom. Kaki križi in težave so večinoma z novimi učenci po kmetijskih šolah, predno se jim vbije v glavo le pojem o kmetijski vedi, vedo le tisti, ki imajo ž njimi opraviti. Ako bi učenci že trdni bili v osnovnih učnih rečeh, koliko več, koliko temeljiteje in s koliko večim uspehom bi se mogli učiti!

Vsakemu stanu ne prija enako izobraževanje, na nobenega pa se takoj v ljudski šoli ni toliko ozirati, kolikor na kmetijskega. Kadar se bode preosnovala ljudska šola tako, da bode dajala pa poljedelskih krajih kmetovalcem potrebnega strokovnega pouka, približalo se bode so-

cijalno vprašanje za velik korak svoji rešitvi. Iz kmetijstva za kmetijstvo, to naj bi bilo vodilo v tem slučaju!

Nikakor ne smemo misliti, da bi bila taka preosnova Bog vedi kako težavna in velika, marveč prav lahko in z majhnim trudom bi se dala zvršiti. *)

Pedagogična načela, katera vodijo učitelje pri prvem pouku, so pripoznana. Nazorni nauk izpolnjuje svojo dolžnost. Dokler otrok ne pojmi učnih prvin, ne bilo bi pametno vsiljevati mu strogovnih pravil, katerih nikakor ne more umeti. Toda otroku se bistri um, obzor se mu jasni in širi, prestopa iz oddelka (razreda) v oddelek, dobiva novih knjig in se uči iz njih novih predmetov. Tu pa je že treba pomagati mu, pripravljati ga na bodoče zahteve, tem bolj, ker se lahko stori brez vsakega večjega truda, ne da bi — glede na posamezne predmete — treba bilo popravljati učne načrte. Treba bi bilo le prirediti primernih beril. — Koliko dogodkov opazamo v prirodi vsak dan! Vsi imajo večji ali manjši pomen tudi za kmetijstvo. Nekateri vplivajo ugodno, drugi ne, nekateri pa se nam zde brez vpliva. Ako jih ne poznamo, ne menimo se mnogo za nje. Ko bi jih pa pridno opaževali, spoznali bi, da bi se z marsikakim koristnim pojavom še bolje lahko okoristili, ako bi ga poznali, da bi se mnogokrat obvarovali škode, ako bi nam slabo vplivajoča sila bila znana. Stvari, katere se nam zde brez pomena, donašajo mnogokrat velikanske dohodke, kadar izpoznamo njihovo porabnost. Vsak kraj, gozd, travnik ali njiva, vsak vremenski pojav, letni čas i. t. d. ponuja učitelju sto in sto prilik, da seznanja svoje učence s prirodo, kolikor jim bode treba vedeti za svojo stroko. Pojave, katere se iz katerega koli vzroka ne morejo dobro opaževati v prirodi, pojasnjeval bi jim s „poskusi“. Na ta način postal bi pouk v ljudski šoli živo tolmačenje življenja, a bil bi ob enem zanimiv in prijeten, da bi se ga otroci prav veselili. Velike vrednosti so tudi izleti ali izprehodi. Učitelj lahko najde kako primerno drevo, škodljivih ali koristnih mrčesov in drugih živali, lepo in slabo obdelanega, čistega in plevelnega polja, dobrih in slabih travnikov itd. — sami predmeti, o katerih se da marsikaj lepega povedati, na pr.: kako je ohraniti rodno, pravilno oskrbovano drevje in polje pri moči, kako slabo in ne rodno izboljševati, zakaj je to tako, ono drugače itd. (Konec prih.)

Razne reči.

— Posneto mleko je dati odstavljenim teletom vedno sladko, prasičem pa skisano. Na pol skisano mleko je škodljivo teletom in prasičem.

— Ako daješ kokošim kuhane piče po zimi in imajo še vrhu tega gorak kurnik, gotovo celo zimo neso jajca.

*) Ne bodem presojal, koliko je dosedaj koristila ljudska šola kmetijstvu, niti ne bodem priporočal kakega preosnovnega načrta. To prepuščam bolj veščim močem. Navedem naj le nekatere misli.

— Na to moramo posebno opozarjati sadjarje, naj ne nasajajo novih drevesec ondi, koder so bila dosedaj drevesa iste vrste, toraj ne hrušek, koder so dolgo let rasle hruške, a sedaj posahnile, ne češpelj, koder so dosedaj bile češplje itd. Ne smemo zabiti, da ima drevje velike, daleč segajoče korenine, katere v mnogih desetletjih zelo oslabe zemljo in iz nje posrkajo ves živež, in kadar jim ni več potrebnih hranilnih snovi, začenja drevje pešati, dokler se naposled posuši. Šaj dober kmetovalec dobro ve, da ne sme, koder je bila detelja, celo pa lucerna, pred 8 leti zopet sejati detelje, sicer bo revna, kajti poprejšnja detelja je s svojimi dolgimi koreninami iz spodnje zemeljske plasti pobrala vse, in novi setvi bi zatorej primanjkovalo potrebnih redilnih snovi, katerih so pa tako hitro ne nabere zopet, ampak šele v nekaterih letih. Odberimo torej za nov nasad drug, čvrst kraj, koder bode drevje raslo krepko, poprejšnja zemlja pa se izpočila in urodovila za nov nasad. Kakor poljedelcu, tako treba tudi sadjarju umno vrstiti ali kolobariti, ako hoče res obilnega sadu, ki mu edin lahko povrača velike stroške.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 37. Imam pet let staro kobilu, katera nekaj časa sem težko sope. Bojim se, da ne postane nadušljiva. Kaj naj storim, da zabranim to bolezen? (J. G. v K. na Goriškem.)

Odgovor: Težkemu sopenju je lahko tudi kak drug vzrok, ne le naduha; zaradi tega dajte kobilu ob pravem času pregledati živinozdravniku. Naduha je obče neozdravna, zmanjšati ali preprečiti se pa da z lahko hrano, zlasti z zeleno krmo, korenjem itd. Suhe krme naj žival malo dobiva in od časa do časa pa kako dristilo. Konju, ki je k naduhi nagnen, prija kaj dobro paša, in treba ga je presilnega dela, zlasti pa hitrega teka varovati. V novejšem času smatrajo proti naduhi arsenik (mišnico) za zelo uspešno sredstvo, a ž njim more in sme lečiti le živinozdravnik.

Vprašanje 38. Ali bi bilo dobro posuti žaganja po drevesnici, da bi se ohranila vlaga drevju in preprečila rast plevelu? Ali bi to nič ne škodilo? (J. V. v K. št. 11.)

Odgovor: Gotovo smete posuti in sicer spomladi, kadar je drevesnica uže okopana in opleta in kmalu po kakem hudem dežji. Jeseni pa poljite v drevesnici po žaganji gnojnice ter prihodnjo pomlad vse skup podkopajte.

Vprašanje 39. Kje dobim dobrega zgodnjega ovsa za seme? (J. V. v K.)

Odgovor: Priporočamo Vam tudi gorenjski oves, ki je zelo lep, težek, rodoviten in tako zgodenj, da morete za njim še tisto leto dobiti drug pridelek. Takega semenskega ovsa Vam morda priskrbi Šoklič na Selu, pošta Bled.

Vsak valjar je 34 $\frac{c}{m}$ dolg in 15 $\frac{c}{m}$ debel ter obstoji iz grodljevih obročev, po katerih so po 32 $\frac{m}{m}$ dolgi jekleni klini pritrjeni. Pod vsakim valjarjem je naprava, ki ostrgava kline. Podoba 2. kaže en valjar obrnen. Da se morejo posamezni valjarji obtežiti, prirejeni so tako da je lahko na nje uteži ali kaj drugega položiti.

Široko je orodje 105 $\frac{c}{m}$, dolgo 170 $\frac{c}{m}$ in težko 200 $\frac{kg}{g}$

Za vprego zadostuje en konj. Med vago in orodje je dobro dejati meter dolgo verigo, da se ob delu ne more dvigati prvi valjar. Na dan je mogoče 6 oral obdelati, bodisi ako skorjo treš ali pa okopavaš.

Orodje dela tako le: Mali klini prodirajo skozi skorjo, a je ne dvigajo, ker omenjena priprava drgne zemljo od njih in jo drobi ter pritiska h koreninam. Zrak in vlaga prihajata do rastline, katera vsled tega hitro in močno raste. Valjar rabi pa tudi izvrstno za prvo okopovanje, ker ž njim je lahko po čez in po dolgem voziti, ne da bi poškodovali rastline.

Turčanijev valjar stoji pri E. Kühneja v Wiesenburgu 105 gld.

Prav živo priporočamo to orodje našim imovitim kmetovalcem, ki imajo zemljo, katera jim dela pomladi s svojo skorjo mnogo preglavice, a tudi podružnice, katere so v krajih z vezno zemljo, opozarjamo na to koristno in priznано dobro orodje.

Črtica o kmetovalčevem izobraževanju.

III.

(Konec.)

Taki izprehodi so posebno dobri proti koncu, ko bi se otroci že učili kmetijstva. Mislím, da je od 6. do 12. leta zadosti časa, da si pridobe otroci splošne omike, kar je zahtevati od ljudske šole. In ako bi se poučevali na gori omenjeni način, položil bi se jim ob enem trden temelj za strokovno (kmetijsko) izobraževanje. Zadnji čas poučevalo naj bi se kmetijstvo z ozirom na domače razmere, kolikor dopušča razvoj šolske mladine. Naša „ponavljalna šola“ preosnovala naj bi se „kmetijski nadaljevalni tečaj“.

Tako poučevani otroci prinesli bi iz ljudske šole marsikako zrno več, katero bi v poznejšem življenji kalilo in dajalo mnogoteran sad.

Pri vsakem šolskem poslopji (katero bodi vedno

na pripravnem kraju) moral bi biti primerno velik šolski vrt kot bistven šolski del. Tamkaj bi videli otroci, kako se zvršujejo opravila v drevesnici, sadovnjaku, na zelenjadnem vrtu itd. Naj jim razlaga učitelj še tako dobro, če jim ne more ob enem razkazovati, pouk ne bode imel zaželenega uspeha. Zato mora biti šolski vrt poleg šole in pa dobro urejen in oskrbovan. Ne bode naj pa na šolskem vrtu vse mogoče, ampak le to ker utegne otrokom v življenji koristiti, kakor: drevesnica, oddelek za zelenjad (če ne zadostujejo počivajoči deli drevesnice), cvetice*), okusno urejene, greda za strupene rastline, sploh za manj znane škodljive pa tudi koristne rastline, kako sadno drevo, — v obče: kar je važno za dotični

kraj. Deklicam bi posebno bilo ustrezno s poukom, kako je pridelovati zelenjad in oskrbovati cvetice, drugo pa bi bilo za dečke večje važnosti.

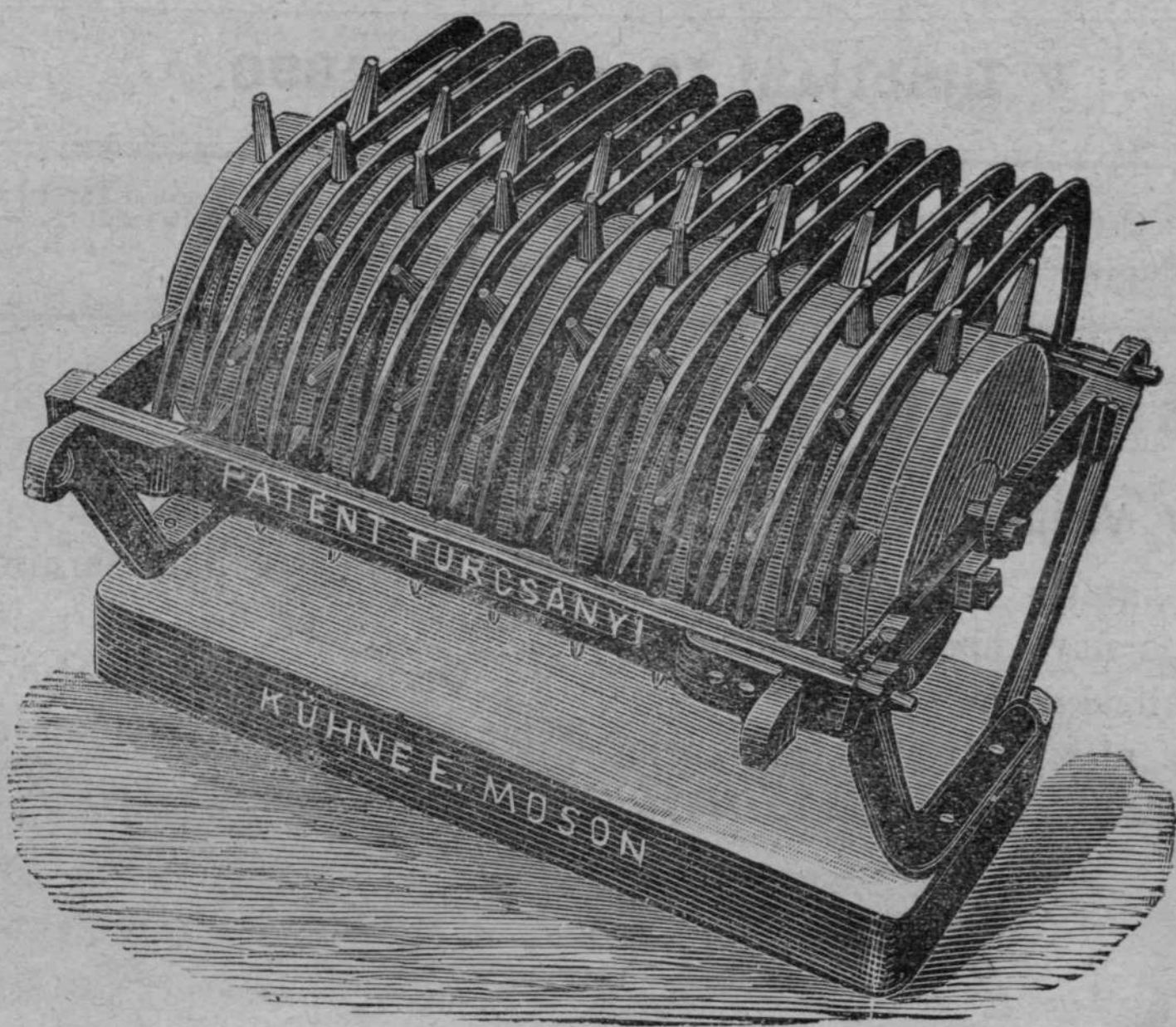
Tudi za primerno zbirko učil (učnih pomočkov) bi bilo skrbeti, kar se samo ob sebi razume.

Utegnil bi mi kdo ugovarjati, da takega pouka ne smemo pričakovati od ljudske šole, češ: kje pa naj se učitelj strokovno izobrazi? Toliko vendar ne moremo zahtevati od njega!

Prvi hip bi si človeku kaj takega res težko zdelo. Če pa pomisli, kakih predmetov se učijo učili pripravni, vidi se reč vsa

drugačna. Uče se poleg drugih predmetov prirodopisa, prirodoslovja, zemljepisa, zgodovine, geometrije i. t. d. Niso li vse te vede pomožne kmetijstvu? Naj se torej predavajo v tem smislu! V prirodopis rudinstva, rastlinstva in živalstva vzame naj se ono, kar je važno za kmetijstvo (oziroma tudi obrt), a uredi naj se sistematično, in dosežena bodeta dva namena ob enem brez večega navora. Tako je tudi s prirodoslovjem. V zemljepisji se prav lahko razlaga, kje se uspešneje pečajo s to ali ono stroko kmetijstva, obrta in kupčije, a v zgodovini naj se dokazuje, kako so ti stanovi vplivali na razvoj in blagostanje ljudstev in držav, in nasprotno, kako državni in narodni neredi ovirajo, urejene razmere pa pospešujejo kmetijstvo i. t. d. Nekoliko se v tem smislu že sedaj stori, lahko bi se še mnogoveč, in to bi prav zelo olajšalo „nauk o kmetijstvu“.

*) Cvetice tu zato navajam, ker si težko mislim slovensko hišo, kjer bi dekleta ne imela cvetic. Ako jih človek ne vidi, misli, da ljudje nimajo blagega srca. Zato se mi prav zdi, ako vidijo deklice na šolskem vrtu, kako je vzgajati cvetice. Sicer pa šolski vrt tudi lepšajo.



Podoba 2.

kateremu naj bi določili na učiteljski toliko ur, da bi bilo moči razložiti vsega, ne samo nekaterih delov.

Jasno je tudi, da bi imel biti šolski vrt pri učiteljski — izobraževališči ljudskih učiteljev — pravi vzor, kako je urejevati in oskrbovati šolske vrte.

Velikega uspeha bila bi naredba, da bi se učiteljski pripravniki poučevali v tistem jeziku, v katerem bodo morali sami otroke poučevati. Koliko časa se pogubi po nepotrebem z iskanjem tehniških izrazov, česar bi ne bilo treba, ko bi se ne predavalo v tujem jeziku.

Nezadovoljnosti učiteljskih pripravnikov se nam ni bati, ako bi se učiteljske tako uredilo. Saj nam svedoči lepo število učiteljev, ki se radovoljno oglase vsako leto za „kmetijski tečaj“, njih požrtovalnost in ljubezen do kmetijskega pouka. Radovoljno žrtvujejo po tri tedne svojih počitnic, da poslušajo po šest ur na dan predavanja o kmetijstvu. Zato se pa tudi že začenja prikazovati tu in tam lep sad. Trije tedni pa nikakor ne morejo zadostovati, da bi se nadomestilo to, česar manka. Zato je treba, da se preosnujejo tudi učiteljska, ako hočemo pričakovati od ljudskih šol na deželi večega uspeha.

F. Š.

Razne reči.

* **Grme od bodočega grozdjčca**, kateri so bili lansko leto polni gosenic, moraš sedaj nekaterikrat okopati ter poskropiti z gnojnico in milnico, da zatreš vse ličinke.

* **Kumare, melone, fižol, krompir** itd. lahko pridelaj na nastopni način prav zgodaj: Vsak lončar ti naredi cvetličnih loncev, ki pa naj bodo brez dna in zgoraj oži nego spodaj. Podstavi loncem deščice ali kaj enakega, napolni jih s prstjo in vsadi, oziroma vsej vanje seme rastline, katere bi rad pridelal. Lonce hrani potem tam, kjer je toliko toplo da morejo rastline rasti, mraz pa ne more do njih. Kadar postane na planem primerno toplo, in kadar se ni več bati mraza, pa presadi rastline na grede, in sicer v jamice. Iz loncev pa rastline presadiš, ako podstavo odmakneš in rastlino z vso zemljo v pripravljeno jamico vložiš. Taka presajena rastlina raste potem hitro.

* **Mlada drevesa, katera so oglodali zajci**, je najbolje tako le zdraviti: Ako ni drevesna lubad še oglodana okrog in okrog, rešimo še vedno lahko taka drevesa in to toliko laže, kolikor manjša je rana. Najboljša je pa zato navadna cepilna smola, katera je tudi mrzla tekoča. Cepilno smolo si lahko sam narediš. Vzemi navadne čevljarske smole, katera bodi kolikor mogoče čista, razgrej jo na ognji in kadar jo odstaviš, prilivaj jej polagoma na vsak kilogram smole 10 dekagramov špirita. Ta smola je tekoča, in s čopičem moreš hitro in dobro vse rane zamazati. Sploh je to mazilo najboljše za vsakovrstne rane. Ako smola s časom otrdi, napraviš jo zopet tekočo, če ji doliješ špirita.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 55. Lansko vino je bilo zelo slabo ter se še sedaj ne da očistiti. Izkušal sem z beljako in z žolčjo (želatino), a nič ne pomaga, skoraj da je neužitno. Kako bi ga vsaj toliko popravil, oziroma očistil, da bi bilo pitno za dom in družino? (A. Tr. v Š. J.)

Odgovor: Da se vino ne čisti, ali kakor pravimo, da čistila ne vzprejme, prihaja od tod, ker je v njem premalo čreslovine. Dodajte vinu tanina (ki ga v lekarni doboste), in sicer na hektoliter 10 do 15 gramov, ter potem čistite vino z enoliko množico žolča, kolikor ste vzeli tanina.

Vprašanje 56. Uže dvakrat sem zasadil češpljevo drevje po zelo brežnem, a solnčnem obronku. Vselej se je prejelo, dve leti prav dobro raslo, a v tretjem letu se vselej posušilo. Kaj utegne biti vzrok? (M. N. v S.)

Odgovor: Ni nam mogoče iz teh kratkih vrstic Vašega pisma posneti vzroka, vendar pa mislimo, da utegne kriva biti preplitva in presuha zemlja. Morda ima kdo izmed čitateljev o tem kaj izkušenj. Prosimo poročil.

Vprašanje 57. Ali je z ruskim lanenim semenom drugače ravnati nego z domačim? Kedaj ga je sejati in ali redkeje ali gosteje nego domače seme? (Ž. J. v K. na Št.)

Odgovor: Z ruskim lanenim semenom se ravna kakor z domačim. Priporočamo Vam pa lan, zlasti ruski, gosteje sejati, ako hočete pridelati fino laknastega. Ruski lan pri nas navadno nekaj dni pozneje zori.

Vprašanje 58. Imam zelo lepo žrebe od cesarskega žrebca, veliko je, zdravo in čilo. Le nekaj ga kazi, ima namreč kodrasto grivo in rep, ki mu oboje tudi slabo raste. Rep je sicer pričel postajati lepši, griva se pa nič ne izpremeni. Tukajšni zvedenec pravi, da to prihaja od drgnenja, ker ima žrebe uši. Drugi zopet trdijo, da je konj takega rodu. Ker bi bilo žrebe drugače zelo lepo, rad bi vedel, kaj je vzrok kodrasti grivi. (Fr. S. v Št. V.)

Odgovor: Kodrasto grivo in rep konj tudi dobi od drgnenja ako ga srbi, a mnogo konj ima tako grivo uže od narave. Če ima konj uši, ali če se drgne od srbečice, to lahko vidite. S snaženjem se lahko odpravi ta neprilika, in ob enem rast žimi pospeši. Kodrasta griva pa je lahko tudi konju prirojena, in tedaj ni nič pomoči. Plemeniti konji imajo vedno gladko žimo, kodrasta je pa znak ponavadnjih konj. Če je imela žrebetova mati tudi lepo žimo in je oče bil cesarski žrebec, vendar se lahko primeri, da dobi žrebe kodrasto grivo in rep, ker se pogostokrat pokažejo na mladiči lastnosti njegovih starišev iz drugega, tretjega i. t. d. člana. Zaradi kodraste grive ni konj nič manj raben, pač pa kazi lahke konje. Cesarski žrebci ne smsjo imeti kodraste žime, in po krajih, koder je lahko konjsko pleme, kodrastih živali tudi ne obdarjajo. Pri težkih